

[Aage Fogh.]

udmærket tænke mig, at hvis man gjorde en særlig Anstrenghed for at sprede Kendskab til Lovens Virkninger, f. Eks. paa den Maade, at man henvendte sig til de kommunale Bestyrelser eller til de sociale Udvalg Landet over, vilde det vise sig, ikke eet, men mange Steder, at man i Virkeligheden med Fordel kunde udnytte Lovens Bestemmelser. Lovens Hovedbestemmelse er jo den, at Kommunalbestyrelsen, eller den Institution, der vil optage dette Arbejde, kan faa en Støtte fra Staten paa indtil 600 Kr. for hver Hektar Jord, der paa den Maade inddrages som Havejord. Og efter det Kendskab, jeg har til Forholdene ude omkring, vilde jeg tro — og jeg har ogsaa faaet min Tro bekræftet ved de Oplysninger, det ærede Medlem Hr. Smørum gav forleden Dag om den praktiske Anvendelse af denne Lov inden for hans Omraade —, at der vilde være Anledning til at gøre noget lignende andre Steder. Jeg vil derfor spørge den højtærede Minister, om man ikke skulde forsøge ved kraftigt at gøre opmærksom paa Lovens Tilstedeværelse at faa den udnyttet, saaledes at vi kunde faa et stigende Antal af de arbejdsledige, hvad enten det nu er i Købstæder eller i Stationsbyer, sat i Forbindelse med den danske Jord. Der kan ikke være Tvivl om, at en saadan Ordning baade direkte og indirekte vilde bringe Fordele for dem, der kom i Gang med dette Arbejde. Jeg anbefaler paa Partiets Vegne en hurtig og velvillig Behandling af dette Lovforslag.

Derefter skal jeg vende mig til det større og vigtigere Lovforslag om Oprettelse og Udvidelse af mindre Landbrug.

Jeg hilser med særlig Tilfredshed den Bestemmelse, der er indsat i Lovforslaget om, at der for Fremtiden kan ydes et rentefrit Byggetilskud til de Brug, der oprettes. Jeg rejste dette Spørgsmaal under Finanslovdebatten, og jeg takker nu den højtærede Landbrugsminister, fordi denne Tanke er blevet optaget i Ændringsforslag til Loven. Det er en Nødvendighed, hvis Udstykningen skal fortsættes, at der da i Perioder som den, vi gennemlever i Øjeblikket, i Lighed med, hvad der er sket tidligere, gives rentefrit Byggetilskud til de Ejendomme, der opføres.

Jeg opfatter Lovens Bestemmelser paa den Maade, at dette rentefrie Byggetilskud gives i alle Tilfælde til Husene, som en generel Ordning. Jeg rejser derefter det Spørgsmaal, om ikke derimod Rentetilskuddet til Gaardbrugene bør gives efter Indstilling i hvert enkelt Tilfælde. Det er

jo en Kendsgerning, at en væsentlig Part af Gaardbrugene er Stamparceller, hvor Bygningerne altsaa er baade store og af ældre Dato, og hvor det derfor, forekommer det mig, vilde være mindre formaalstjenligt og hensigtsmæssigt at yde Byggetilskud som en generel Ordning, hvorimod der kunde ydes Tilskud efter Indstilling, naar Jordlovsudvalget tiltraadte det.

I Forbindelse med Spørgsmaalet om Gaardmandsbrug forekommer det mig, at det kunde være af Interesse at prøve at undersøge, hvilken Størrelse Husmandsbrug helst skal have. Jeg ved, at der fra mange Sider er megen Interesse for Oprettelsen af de saakaldte store Husmandsbrug eller smaa Gaardmandsbrug, men jeg ved ogsaa, at Oprettelsen af disse Brug koster forholdsvist mange Penge. Altsaa, for hvert Gaardmandsbrug, der oprettes, skal der bindes betydelige Kapitaler fra Samfundets Side. Jeg ved ogsaa, at det stiller Krav om betydelig Kapital fra dem, der skal gaa ind i Brugene; og de, der først og fremmest skulde have Gavn af Loven, Landarbejdere og dermed ligestillede og unge fra ubemidlede Hjem, vil altsaa vanskeligt kunne gaa ind til et saadant Gaardmandsbrug eller til et af de meget store Husmandsbrug. Jeg ved ikke, om der foreligger Beregninger over det økonomiske Resultat af de forskellige Brugsstørrelser. Jeg har derfor forsøgt paa Grundlag af det Materiale, der foreligger fra Det landøkonomiske Driftsbureau, at danne mig et Begreb om, hvilken Brugsstørrelse der økonomisk maa anses for den heldigste.

Jeg har taget Materialet for en Periode som fra 1928 til 1936, altsaa en Periode, der omfatter baade gode og daarlige Landbrugsaar, og delt Smaabrugene i to Grupper, nemlig de Smaabrug, der ligger paa Øerne og paa Østjyllands gode Jord i den ene Gruppe, og i den anden Gruppe dem, der ligger i Vestjylland. Brugene paa Øerne deler jeg i tre Grupper, saaledes at den ene har et Jordtilliggende paa 8—9 ha, den anden 5—6 ha, og den tredje 3—4 ha. Man kommer til det Resultat ved en Sammenligning, at Forrentningsprocenten svinger saadan, at den er 3,5 i de store, 4,0 i de middelstore, men den er 3,2 i de smaa Brug. Nu kan der maaske indvendes, at Forrentningsprocenten er ikke den rette Maalestok, at det har mere Interesse at faa at vide, hvad Familien har kunnet have i Arbejdsfortjeneste paa et saadant Brug. Tallene for Familiens Arbejdsfortjeneste varierer mellem de tre Brugsstørrelser paa den Maade, at i de store Brug har den været